

«بسمه تعالی»

آزمون نوبت اول: فارسی ۲		رشته: کلیه رشته‌ها	ساعت شروع: ۷:۳۰ صبح	نام و نام خانوادگی:
دبیرستان دوره دوم باقر العلوم (ع)		تعداد صفحه: ۴	تاریخ امتحان: ۱۴۰۴/۱۰/۲۲	مدت امتحان: ۹۰ دقیقه
ردیف	همه پاسخ‌ها را فقط با خودکار مشکی یا آبی و در کادر مشخص شده در پاسخبرگ بنویسید.			
الف) قلمرو زبانی (۷ نمره)				
۱	با توجه به بیت «نادره کبکی به جمال تمام / شاهد آن روضه فیروزه‌فام» کدام واژه در عبارت زیر معنایی واژه «روضه» است؟ «هر دو چنان بودیم که گویی در پالیز سعدی می‌چریدیم؛ از بوته‌ای به بوته‌ای و از شاخی به شاخی»			
۰/۲۵				
۲	کدام گزینه معادل معنایی واژه مشخص شده در عبارت زیر نیست؟ «با این همه، حضرت عَنَّا، دیگری را به جای او نخواند و این سِر با دیگری در میان ننهاد.» الف) ثروت ب) عزّت پ) تمکّن ت) توانگری			
۰/۲۵				
۳	معنی واژه مشخص شده را بنویسید. «خرد را گر نبخشد روشنایی بماند تا ابد در تیره‌رایی»			
۰/۲۵				
۴	در عبارت زیر معنی کلمه مشخص شده را از داخل کمانک انتخاب کنید. گفت: این صِلَت فخر است، پذیرفتم و باز دادم. (تحفه – انعام – سوغات)			
۰/۲۵				
۵	املاي درست واژه را از داخل کمانک انتخاب کنید. الف) هر عصب و فکر به منبع (بی‌شاعبه – بی‌شائبه) ایمان وصل بود. ب) سپیده آن روز شهر با نهیب و (صفیر – سفیر) توپ و تفنگ روس‌ها باز شد. پ) تا خویشتن را ضیعتکی (هلال – حلال) خرد و فراخ‌تر بتوانند زیست.			
۰/۷۵				
۶	در هر عبارت املاي یک واژه نادرست است، شکل درست آن‌ها را بنویسید. الف) عده‌ای از اسرا سعی می‌کردند با برگزاری کلاس‌های آموزشی، به بچه‌های علاقمند، زبان خارجی یاد دهند. ب) خاک در کمال مذلت و خاری با حضرت عزّت و کبریایی چندین ناز می‌کند.			
۰/۵				
۷	در کدام یک از بیت‌های زیر غلط املايي وجود دارد؟ درست آن را بنویسید. الف) شبی را تا شبی با لشکری خُرد ز تن‌ها سر، ز سرها خود افکند ب) چون موسم حج رسید، برخاست اشتر طلبید و مهمل آراست			
۰/۵				
۸	تعداد غلط‌های املايي متن زیر را بنویسید. «هنگامی که بهاء ولد، مناسک حج را به پایان برد، در بازگشت به طرف شام روانه گردید. مدّتی در آن نواهی به سر برد. آوازه تقوا و فضل و تأثیر بهاء‌ولد همه جا را فراگرفت.»			
۰/۲۵				
۹	در قسمت مشخص شده جمله زیر نوع رابطه معنایی بین کلمات را بنویسید. «دیگر روز امیرنامه‌ها فرمود به غزنین و جمله مملکت بر این حادثه بزرگ و صعب که افتاد.»			
۰/۲۵				
۱۰	در عبارت زیر، پس از یافتن فعل مجهول، آن را به فعل معلوم تبدیل کنید. «بونصر را بگوی که امروز دُرُستم و در این دو سه روز، بار داده آید که علت و تب تمامی زایل شد.»			
۰/۵				
۱۱	با توجه به عبارت «آن خاک را میان مکّه و طائف فرو کرد. عشق، حالی دو اسبه می‌آمد.» الف) نوع «و» را مشخص کنید. ب) نقش دستوری «دو اسبه» را بنویسید.			
۰/۵				
«ادامه سؤالات در صفحه دوم»				

ردیف	همه پاسخ‌ها را فقط با خودکار مشکی یا آبی و در کادر مشخص شده در پاسخبرگ بنویسید.	نمره
۱۲	معنی فعل «شد» در کدام بیت متفاوت است؟ دلیل خود را بنویسید. (الف) چو آتش در سپاه دشمن افتاد ز آتش هم کمی سوزنده‌تر شد (ب) یقین مرد را دیده، بیننده کرد شد و تکیه بر آفریننده کرد (پ) سر نشتر عشق بر رگ روح زدند یک قطره فروچکید و نامش دل شد	۰/۵
۱۳	در عبارت زیر ابتدا نقش‌های تبعی را پیدا کرده و سپس نوع آن‌ها را بنویسید. «برای من قصه‌های شیرینی می‌گفت که او و مادرم، هر دو، آن‌ها را از مادر بزرگشان به یاد داشتند.»	۰/۵
۱۴	با توجه به عبارت‌های زیر، به موارد خواسته شده در کمانک پاسخ دهید. (الف) حال خلیفه دیگر است که او خداوند ولایت است و خواجه با امیر محمود به غزوها بوده است و من نبوده‌ام. (نوع وابسته پیشین را مشخص کنید.) (ب) شهری که داشت خود را برای استقبال از بهار آماده می‌کرد، اینک بستر فوران خشم و آز دشمن شده بود. (پیوند وابسته‌ساز را مشخص کنید.)	۰/۵
۱۵	نقش دستوری کلمات مشخص شده را بنویسید. (الف) فرمود که آن را هیچ خزانه، لایق نیست. (ب) آخر چشمشان را می‌زند و خسته‌شان می‌کند.	۰/۵
۱۶	درستی یا نادرستی گزاره‌های زیر را مشخص کنید. (الف) در جمله «قفاز زخم‌خورده و ستم‌دیده، نگاه منتظر و یاری‌جویش را به جنوب دوخته‌بود» چهار ترکیب وصفی وجود دارد. (ب) زمان دقیق فعل‌ها در بیت زیر «مضارع التزامی» است. «دماز از جان این غولان کشم سخت بسوزم خانمان‌هاشان به شمشیر» (پ) در جمله «معذورید که شما را سر و کار با عشق نبوده است»، نوع «واو» میان‌وند است.	۰/۷۵
(ب) قلمرو ادبی (۵ نمره)		
۱۷	در کدام گزینه هر دو اثر از یک نویسنده یا شاعر نیست؟ (الف) بهارستان، تحفه الاحرار (ب) گلستان، بوستان (پ) غزلیات شمس، مثنوی معنوی (ت) منطق‌الطیر، مرصادالعباد	۰/۲۵
۱۸	«دوبیتی‌های پیوسته» نام دیگر کدام قالب شعری است؟	۰/۲۵
۱۹	جاهای خالی را به درستی پر کنید. (الف) درس «ذوق لطیف» از کتاب اثر محمدعلی اسلامی ندوشن انتخاب شده است. (ب) کامور بخشایش در کتاب «زندان موصل» خاطرات اسیر آزاد شده، را نگاشته است.	۰/۵
۲۰	در بیت «گر چه ز شراب عشق مستم / عاشق‌تر ازین کنم که هستم» واژه‌های قافیه، کدام آرایه ادبی را خلق کرده‌اند؟	۰/۲۵
۲۱	«مجاز» به کار رفته در عبارت زیر چه مفهومی دارد؟ «ابلیس را چون در دل آدم بار ندادند، مردود همه جهان گشت»	۰/۲۵
۲۲	در هر یک از ابیات زیر، قسمت مشخص شده بیانگر کدام آرایه ادبی است؟ (الف) کنار نام تو لنگر گرفت کشتی عشق بیا که یاد تو آرامشی است طوفانی (ب) فرو می‌ریخت گردی زعفران رنگ به روی نیزه‌ها و نیزه‌داران	۰/۵
«ادامه سؤالات در صفحه سوم»		

ردیف	همه پاسخ‌ها را فقط با خودکار مشکی یا آبی و در کادر مشخص شده در پاسخ‌برگ بنویسید.	نمره
۲۳	در عبارت‌های زیر، آرایه‌های خواسته شده را نشان دهید. الف) خاله‌ام با ذوق لطیفی که داشت، مرا نخستین بار از طریق سعدی با شعر شاهکار آشنا نمود. (حس آمیزی) ب) شاه آینده ایران باید ضمن اداره آن سرزمین بزرگ در کوره تحولات آذربایجان آبدیده‌تر می‌شد. (تشبیه)	۵/۰
۲۴	مفهوم کنایه‌های زیر را بنویسید. الف) چو چنگش رگ و استخوان ماند و پوست ب) برداشته دل ز کار او بخت	۵/۰
۲۵	آرایه درست را از داخل کمانک انتخاب کنید. الف) به عزّت و ذوالجلالی حق که مرا مبر که من طاقت قرب ندارم و تاب آن نیارم. (سجع / مجاز) ب) مولانا آن چنان در معارف شمس غرق شد که مریدان خود را از یاد بُرد. (تشبیه / استعاره)	۵/۰
۲۶	جاهای خالی را با واژه مناسب پر کنید. الف) واژه‌های «چنگ» در بیت زیر، آرایه ادبی را خلق کرده‌اند. «با زمانی دیگر انداز ای که پندم می‌دهی کاین زمانم گوش بر چنگ است و دل در چنگ نیست» ب) در عبارت «موج‌های سنگین و افسار گسیخته رود را رام خود کرد» واژه‌های «افسار گسیخته و رام» دارند.	۵/۰
۲۷	آیا مصراع دوم بیت زیر به درستی ذکر شده است؟ «دی شیخ با چراغ همی گشت گرد شهر گفت: آن که یافت می‌نشود، آنم آرزوست»	۲۵/۰
۲۸	مصراع دوم بیت زیر را بنویسید. «هم حرکاتش متناسب به هم»	۵/۰
۲۹	مصراع اول بیت زیر به صورت نامرتب آمده است، آن را مرتب کنید. «دلم - سست عناصر - زین - گرفت - هم‌رهان شیر خدا و رستم دستانم آرزوست»	۲۵/۰
(پ) قلمرو فکری (۸ نمره)		
۳۰	مفهوم مشترک دو بیت زیر را بنویسید. الف) رزق هر چند بی‌گمان برسد شرط عقل است جُستن از درها ب) برو شیر درنده باش ای دغل مینداز خود را چو روباه شل	۵/۰
۳۱	در عبارت «امیر از آن جهان آمده، به خیمه فرود آمد و جامه بگردانید و تر و تباه شده بود و به زودی به کوشک آمد که خبری سخت ناخوش در لشکرگاه افتاده بود.» الف) مفهوم کنایی «از آن جهان آمده» را بنویسید. ب) منظور از «خبر سخت ناخوش» چیست؟	۵/۰
۳۲	مفهوم کلی بیت «به آنچه می‌گذرد دل منه که دجله بسی / پس از خلیفه بخواهد گذشت در بغداد» به چه امری تأکید می‌کند؟	۵/۰
۳۳	بیت زیر چه صحنه‌ای از نبرد را وصف می‌کند؟ «ولی چندان که برگ از شاخه می‌ریخت دو چندان می‌شکفت و برگ می‌کرد»	۵/۰
«ادامه سؤالات در صفحه چهارم»		

ردیف	همهٔ پاسخ‌ها را فقط با خودکار مشکی یا آبی و در کادر مشخص شده در پاسخبرگ بنویسید.	نمره																		
۳۴	معنی و مفهوم اشعار و عبارت‌های زیر را به نثر روان بنویسید. (۴ نمره) الف) نمی‌دانست در کجا ریشه بدواند. ب) خورشید عمر مولانا از این جهان به جهان آخرت سفر کرد. پ) در چاره‌گری زبان کشیدند. ت) دربار از درون در تب و تاب التهاب بود، فکر حملهٔ روس بختک‌وار روی دربار افتاده بود. ث) کسی نیک ببند به هر دو سرای که نیکی رساند به خلق خدای ج) بدان شمشیر تیز عافیت سوز در آن انبوه، کار مرگ می‌کرد چ) جملگی ملایکه را در آن حالت، انگشت تعجب در دندان تحیر بمانده. ح) تا نزدیک نماز پیشین، از این مهمات فارغ شده بود.	۰/۲۵ ۰/۲۵ ۰/۵ ۰/۵ ۰/۵ ۰/۵ ۰/۷۵ ۰/۷۵																		
۳۵	در جدول زیر مفاهیم مرتبط با ابیات ستون «الف» را از ستون «ب» انتخاب کنید. (یک مورد در قسمت «ب» اضافی است.) <table><tr><th>الف</th><th>ب</th></tr><tr><td>۱) یک بار هم ای عشق من از عقل میندیش</td><td>الف) اظهار عجز از شناخت خدا</td></tr><tr><td>بگذار که دل، حل بکند مسئله‌ها را</td><td>ب) تقلید کردن</td></tr><tr><td>۲) ما به فلک بوده‌ایم، یار ملک بوده‌ایم</td><td>پ) تقابل عشق و عقل</td></tr><tr><td>باز همان جا رویم، جمله که آن شهر ماست</td><td>ت) بازگشت به اصل خویش</td></tr><tr><td>۳) کمال عقل آن باشد در این راه</td><td>ث) نقاشی کردن</td></tr><tr><td>که گوید نیستم از هیچ آگاه</td><td></td></tr><tr><td>۴) بر قدم او قدمی می‌کشید</td><td></td></tr><tr><td>وز قلم او رقمی می‌کشید</td><td></td></tr></table>	الف	ب	۱) یک بار هم ای عشق من از عقل میندیش	الف) اظهار عجز از شناخت خدا	بگذار که دل، حل بکند مسئله‌ها را	ب) تقلید کردن	۲) ما به فلک بوده‌ایم، یار ملک بوده‌ایم	پ) تقابل عشق و عقل	باز همان جا رویم، جمله که آن شهر ماست	ت) بازگشت به اصل خویش	۳) کمال عقل آن باشد در این راه	ث) نقاشی کردن	که گوید نیستم از هیچ آگاه		۴) بر قدم او قدمی می‌کشید		وز قلم او رقمی می‌کشید		۱
الف	ب																			
۱) یک بار هم ای عشق من از عقل میندیش	الف) اظهار عجز از شناخت خدا																			
بگذار که دل، حل بکند مسئله‌ها را	ب) تقلید کردن																			
۲) ما به فلک بوده‌ایم، یار ملک بوده‌ایم	پ) تقابل عشق و عقل																			
باز همان جا رویم، جمله که آن شهر ماست	ت) بازگشت به اصل خویش																			
۳) کمال عقل آن باشد در این راه	ث) نقاشی کردن																			
که گوید نیستم از هیچ آگاه																				
۴) بر قدم او قدمی می‌کشید																				
وز قلم او رقمی می‌کشید																				
۳۶	منظور از قسمت مشخص شده در عبارت‌های زیر چیست؟ الف) اگر تند بادی ما را از هم جدا کرد، محبت و علاقهٔ هیچ یک از دیگری سلب نشود. ب) [مولانا] که حدوداً سی و هشت ساله بود، خدمت شمس زانو زد و نوآموز گشت.	۰/۵																		
۳۷	در عبارت «در ایران آن دوران، دو دربار بود، دربار بزم و دربار رزم؛ بزم پدر، رزم پسر» منظور از «پدر و پسر» به ترتیب چه کسانی هستند؟	۰/۵																		
	«موفق و پیروز باشید.»	جمع نمره ۲۰																		